

Johannes Herbinus

**Status Ecclesiarum Invariatae Augustanae Confessionis In Polonia Addictarum,
Nec non earundem supplex Petitio Ad Venerabiles Superintendentes,
Praepositos, Pastores & SymMystas Ecclesiarum Megapolitanarum. Quam, qua
par est observantia, Die 13. Februarii Anno M. DC. LXXI**

Gustroiae: Scheppelius, [1671]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730110656>

Druck Freier Zugang

53

H. 1253.

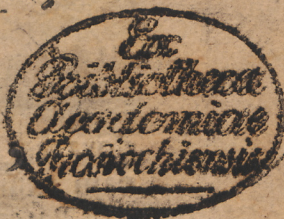

14
21

STATUS ECCLESIARUM INVARIATÆ AUGU- STANÆ CONFSSIONI IN POLONIA ADDICTARUM,

Nec non earundem supplex

PETITIO

AD

Venerabiles Superintendentes, Præpositos,
Pastores & SymMyftas Ecclesiarum
Megapolitanarum.

Qvam, quâ par est obſervantiâ, Die 13. Februarij
Anno M. DC. LXXI.
inſtituit

M. JOHANNES HERBINIUS,
Nobilitatis & Ecclesiarum in Polonia Luth-
ranarum ad Exteras Orator, & Gymnafii
Bajonaviensis Professor.

GUSTROIÆ,
Typis CHRISTIANI SCHEIPPELII,
Chalcographi Aulici,

J. J. — 1253.

Reverendissimi ac Excellentissimi ANTISSIMES,
Admodum Reverendi & Amplissimi PRÆPOSITI,
Reverendi & Clarissimi PASTORES,
DOMINI, PATRES, ET FRATRES NOSTRI IN
DOMINO JESU OBSERVANDI.

Ecclesiæ universæ in Regno Poloniæ Evangelii
Sinceritatem profitentes Paternis & Fraternalibus Charita-
tibus Vestris, salutem gratiam, & omnimodam benedictio-
nem à DOMINO JESU, ex animo devoto
& fraterno, precantur!

Ognovistis procul dubio, Patres & Fra-
tres Venerabiles, ex fama publica, quæ fue-
rit sitq; adhuc Ecclesiarum in Polonia ortho-
doxarum conditio: quam ego, ab iisdem è Polonia in
eam rem denuo Warlaviâ missus Charitatibus Ve-
stris Paternis & Fraternalibus, nunc, quæ æquum est obser-
vantia, paucis aperio.

Ecclesiæ Invariatae August. Confessioni addictæ,
mox à temporibus B. Lutheri, Evangelium prædicare
in Polonia, unà cum Husitis, qui ante Lutheri exor-
tum illuc concesserant, strenuè cœperunt. Venerant
quoq; eòdem & Helvetii, quibus inter Magnates sui
quoque fautores non deerant. Quæ distinctæ Religio-
nibus Ecclesiæ Papatum zelo calente oppugnantes,
cum imminere sibi à Clero Romano persecutionis
tempestatem viderent, confestim, Synodo Sendomiriæ
indictâ, Anno 1577. salvâ cujusq; partis Confessione,
in unum quasi corpus coaluere, seq; Pontificiis, unius
viri instar, opposuere. Conabantur tum etiam Soci-
niani (alias vulgò Ariani) Racovienses in Synodo il-
la sese illis adjungere; sed rejecti ad proprias partes
recesserunt, nec unquam Ecclesiæ nostræ, ne in dam-
nata

nata ipsorum hæreseos suspicionem venirent, congregari cum illis, aut facere quicquam voluerunt. Qui Soci-
niani tandem, imperante JOHANNE CASIMIRO Rege, in
Comitiis, publicè à Polonia proscripti atq; ejecti ita
sunt, ut pedem ibi figere nemini huic hæresi addicto
amplius liceat. Tandem Husitæ, alio nomine *Fratres
Unitatis Bohemica Confessionis* dicti, posteaquam in partes
Helvetiorum concessissent, filios suos ad Academias
Reformatorum, in Angliam, Belgium, Galliam, Hei-
delbergam, aliaq; mittebant in loca, ibiq; deprava-
tos Ecclesiis suis promiscuè præficiabant, qui postea
horrenda Calvinianorum, de absoluto Dei decreto
Reprobatorio, de Persona Christi, Cœnaq; & Sacra-
mento dogmata, non sine convulsione tranquillitatis
publicæ & scandalo, spargebant, nostrosq; tanquam
carnivoros Flacianos, ludibrio passim apud Magnates
habebant atq; contemtu. Quò facto irritatæ Eccle-
sia nostræ Augustanæ, edito in lucem libro protesta-
torio, quem vocant, divortium à Fratibus Bohem.
Confessionis irrevocabile fecerunt, nec amplius,
quacunq; se persecutionis premente tempestate,
coire in unum corpus potuere, quod ipsum Acta
Colloqvii Charitativi, à WLADISLAO QVARTO, Rege
olim Poloniæ gloriosissimo, Thorunii in Borussia, An.
1645. coacti, ostendunt. Appellabamur autem vulgò
in Polonia nos Lutherani quidem, *Saxones*, (die alte
Sachsen) Reformati verò *Piccardi*. Quam secessio-
nem ita quidem fecerunt Ecclesiæ Lutheranae, ut eò-
dem tamen Gymnasio cum Reformatis gauderent,
Juventutemque suam, horis distinctis, Partis utriusq;
Professores, sumptibus communibus, erudirent. Quò
Gymnasio Lessnæ in Majori Polonia, nupero bello
Svedico, flammis una cum urbe ipsa sublato, Ecclesiæ

Lutheranæ, (confecto bello illo, ex ruderibus sese re,
colligere, &, confluentibus ad nos in Poloniam mul-
tis exulum, à Cæsare ex Bohemia, Moravia & Silesia,
Religionis Augustanæ causâ, ejectorum, & quidem
mox ab cruenta illa Ordinum Evangelicorum executi-
one, Pragæ An. 1622. peractâ, usq; ad hæc tempora,
quibus persecutio Cæsariana grassari in Lutheranos
nondum desinit; tandem Nobilitas, Civitates, & uni-
versæ ampliùs centum & quinquaginta Ecclesiæ nostræ,
de tot gentium in Polonia exulantium juventutis salu-
tari in sincera Evangelii doctrina informatione solliciti,
convocatâ Synodo Generali Bojanoviæ An. 1663, die
20. Novemb. imploratoq; Spiritus S. auxilio. Inv. Aug.
Confessione denuo subscripserunt, seq; ad Evangelii
sinceritatem constanter profitendum, novo iterum sa-
cramento obstrinxerunt. Cui Evangelio propagan-
do, ne juvenus sua in Collegiis Jesuitarum, ut antes
hac defectu Scholæ Orthodoxæ, pessumdaretur ampli-
ùs, Gymnasium aliud ibidem Bojanoviæ erigere consen-
su communi decreverunt. Cæterum, se tot deplora-
tis bellorum calamitatibus exhaustos ac depauperatos,
tantæ Gymnasii foundationi sufficere minime posse, vi-
dentes; me indignum servum suum, literis fidei publicæ
atq;ve autoritate Synodali munitum, ad imploran-
dum Regum Septentrionalium, & S. R. Imperii Prin-
cipum atq; Urbium Orthodoxarum, subsidium Eccle-
siasticum, ablegârunt. Et fecerunt quidem S. R. J.
nec non Danicæ & Svecanæ Ecclesiæ fraternæ, nobis
nexu Evangelii Vobiscum conjunctissimæ, officium
Charitatis, contuleruntq;ve necessitatibus nostris, pro
facultatibus, liberalissimè.

Dum autem interim auxilia Ecclesiastica in Svecia col-
liguntur, Rex noster Poloniæ JOH. CASIMIRVS regno se
abdi-

cat; Poloni verò, decessu isto consternati, ad nova Elec-
tionis Comitia Warssaviam confluunt, quò & ego, ad col-
laborandum in negotio Religionis, è Svecia evocatus
eram. Ubi, quæ pericula, quos labores atq; curas, Re-
ligionis avitæ Augustanæ retinendæ causa, subierimus,
effari non datur. Etenim Legatus Sedis Romana GA-
LEATIUS, Archi-Episcopus Corinthiensis, nec non Epif-
copus Posnaniensis, aliiq; multas tum ibi turbas nostris
dabant; eoq; jam res nostra redierat, ut omnes Disfi-
dentium nomine appellati Warssavia negotiantes (Lu-
therani illi essent sive Calviniani) primùm infames,
honorum indigni atq; incapaces; (uti vocant) edictò
publico notarentur; postea in Templo Cathedrali
ex suggestu per Concionatorem fulmine Anathema-
tis ferirentur, extinctoq; & abjecto è suggestu cereo
ardente, nec non campanis commotis, tanquam ma-
ledicti Hæretici, Sathana & orco in prædam traderen-
tur; tantaq; Cleri Romani in nostrates ibi tum erat ra-
bies, ut ipsismet etiam Pontificiæ Religionis addictis ci-
vibus, qui fortè consvescerent cum nostratibus, aut
eosdem hospitiò exciperent, eodem anathemate, non
sacris tantùm, sed aqua & igni etiam interdiceretur,
utq; intra trium aut quatuor hebdomadarum decursum,
ex Urbe Warssavia & Ducatu Masovia, cum Lutheranis
excederent, edictò affixo juberentur. Nostri igitur
miseri, actum jam de se suisq; rebus esse videntes, exilio
publico se, uxoresq; & liberos suos tristi admodum occu-
patione, cum planctu magno, accingebant; interceden-
te verò magno SVECIE Legato, tempestas illa statim
nonnihil remiserat. Tandem, cum recens electo Re-
gi MICHAELI jura Majestatis legesq; & formula juramen-
ti à Republ. sub dio, in agro Warssaviensi, pararentur,
interea supra nominatus Sedis Romana Legatus à La-
tere

tere aliq; Episcopi, ut clausula illa in formula juramenti longo usu recepta, quã Dissidentibus à Romana Religione, de pace, securitate, iisdem cum Pontificiis juribus, liberoq; Sacrorum exercitio publicè ac solenniter cavetur, ommitteretur, aut omnino expungeretur, quibuscunq; poterant artibus & consiliis moliebantur; posse, aiebant, tolerari in Regno Dissidentes, modò nepari cum Rom. Catholicis gaudeant jure atq; libertate; opprimendum in herba malum, ne, agentibus in Regno radices Dissidentibus, hæresis universam tandem occupet Poloniam. Quã de re novus Rex appellatus, reclamantibus postulato tam hostili nonnullis Procerum, non se, inquit, deterioris conditionis Regem velint, quam Decessores sui erant; satis jam turbatum in Polonia datum est, latis fuscum sanguinis; gaudeant suis nobiscum juribus Dissidentes, & quæ alia Rex, qua est sapientia insigni, animoq; Heroico, illis respondit. Atq; ita hostes Evangelii spe suã frustrati, inq; ruborem dati, re infectã hactenus discesserè, nec amplius nostrorum jura seu Religionem tentare ausi sunt. Rex ergo die 27. Junii, in Templo Cathedrali Warsaviensi, operante Sacris Archiepiscopo Gnesnensi Regni Poloniæ Primate, juramenti gravissimi religione fidem suam Reip: juxta præscriptam formulam, solenniter obstrinxit. in cujus juramenti argumento istaq; verba ex Reip: & Regis ipsius ore audiui; *Dissidentibus in Religione pacem ac securitatem servabo, & manutenebo, nec cuiquam Religionis causã injuriam vel damnum fieri patiar, aut ipsemet faciam &c. ita me Deus adjuvet, & hac S. Evangelia ejus.* Quò audito ego tum in templo præsens, profusus gaudio lachrymis, Hymnum Ambrosii & Augustini; *Te DEum laudamus*, unã cum populo Polono cecini, DEOq; gratias pro tantã salute egi. Atq;
ita,

ita, commissio Warssaviae praelio Ecclesiastico, sub signis MICHAELIS
FILII DEI, cum Dracone & Angelo ejus Anti-Christo pugnavimus,
& (Laus sit Deo) vicimus feliciter. De qua fratrum vestrorum in
Polonia felicitate ut gaudeatis nobiscum, Deumq; celebretis, Patres
& Fratres nostri nobis in Christo Jesu conjunctissimi, est sanè,
de quo Charitates vestras seridè oremus. Dimissis Comitibus, man-
dato Nobilitatis Lutheranae, Dominorum nostrorum Patronorum,
ut in Sveciam, Daniam, et in florentissimum Ducatum Mega-
politianum, inchoati abhinc triennio negotii conficiendi causa, tra-
ficerem, è Polonia, eodem, et ad electissimas in Domino Ecclesias
Vestras appuli, quodq; abhinc triennium, ab Augusto ac Divino
Vestro Principe Dn. GUSTAVO ADOLPHO, Domino & Patrono Evan-
gelii clementissimo per literas supplices Collectae Ecclesiasticae bene-
ficium petieram atq; impetraveram; nunc redditis coràm pietati
Serenissimae in audientia illustri gratias, id ipsum apud Chariti-
tates Vestras procurare constitui. Quam Ecclesiis Polono-
rum Orthodoxis indultam benedictionem Deus pietati Ducali vita
longa & paceq; ac Ducatum suorum felicissimo regimine compen-
sare, vota q; ejus omnia coronare velit! Nunc igitur ad Charitates
vestras, Antistites Eminentissimi, Praepositi & Pastores Ecclesia-
rum Megapolitanarum venerandi, universas per Poloniam dis-
persas Ecclesias Lutheranas, fratres, inquam, Vestros afflictos
adduco, atq; per amorem Filii Dei, & per commune Evangelii stu-
dium, humillimè oro, ut ipsis Charitatis Vestrae fraternae viscera ape-
rire, quamq; Princeps sacratissimus indulset clementissime, stipem
procurare quamprimum, colligereq; in Ecclesiis Vestrae fidei com-
missis, ne gravemini. Fundando Bojanoviensi Gymnasio Or-
thodoxo salutiq; tum Polonae, tum etiam omnium, quotquot in
Polonia Religionis causa aliunde ejecti exulant, Bohemorum, Mo-
ravorum, Silesiorum, & Cassubiorum populorum, Juventuti ista
conquiruntur auxilia. Cumq; reformatione in Provinciis Caela-
reis nondum remittente, plurimi illinc ad nos in Poloniam sese
etiamnum recipiant; qvì, quæso, tot hospitem miserorum juven-
tuti studiosae, in salutaris Evangelii doctrina erudiendae ac
sustentandae, sufficiemus nos Poloni miseri, tot bello-
rum calamitatibus ad assem redacti, & propè ad animam con-
fecti? Prima hæc est à rerum Evangelii memoria, & credite, an-
te

te consummationem Seculi ultimâ charitâs, de quâ Vos, Patres & Fratres nostri beatissimi, non una particularis, sed universâ hinc inde in Polonia dispersâ, ac sub jugo Anti-Christi ingemifcentes Ecclesiâ Orthodoxâ, nunc, per me indignum Servum suum, fraternâ appellant confidentiâ. Cumq̃ve subsidium istud, non ut promiscuam hodie stipem, in ædis alicujus exustâ; aut privati hominis usum, sed maxime in Evangelii, totq̃ gentium exultantium juventutis conservationem, tanquam generale quæramus charitatis sacrificium; ideoq̃; fraternas vestras, Patres & Fratres Beatissimi, manus iterum deosculamur, quâq̃ve par est humilitate, VOS oramus, ut nostras Polonorum necessitates, atq̃ve audentissimam petitionem Ecclesiarum Patronis nobilissimis, Ecclesiisq̃; ac Symmystis Vestris exponere & commendare, eosdem ad studium Charitatis, quâ præstatis auctoritate & eloquentia Divinâ, adhortari, imperatumq̃ve à Ducali pietate Symbolum ab ipsis paternè & fraternè expeçere velitis. Vestras quoq̃; Charitates affectu singulari & ardente obsecramus, ut, intuitu tam sumptuosæ in Polonia ac necessariæ foundationis, Symbola, sive, quas vocant, COLLECTAS acceptas, quibus idâ Divina benedictione datum est, suo quoq̃ve asse adjecto, pro suo in nos affectu fraterno (quod ipsum etiam Venerandi in Dania et in Svecia Episcopi & Pastores fecerunt) injussi quidem à Principe, ultro tamen & proprio pietatis affectu, augere ne dedignemini; ut ita ista tot itineribus, periculis, laboribusq̃ve ac sumptibus quæsitâ Charitatis Vestræ auxilia, auctiora ad nos in Poloniam redundare queant: & simul atq̃; collatæ fuerint ut Vestrâ, Eminentissimi Superintendentes, paternâ curâ huc ad Conclave Consistorii Ducalis Gustavoviensis quam primum transmittantur atq̃; hic deponantur, iterum supplicamus.

Quam Vestram in nos, Evangelii Confessores in Polonia martyresq̃ve tanto jam tempore constantissimos, charitatem & munificentiam, & in hoc seculo palàm toto Orbe, & olim, in gloriosissima FILII DEI apparitione, coram Angelis & universa Sanctorum Communione, testabimur publicè, verbisq̃; laudabimus gratissimis. Deus autem & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui nobis coram Augustissimo Principe serenissimam dedit gratiam, fraterna Vestra ad misericordiam viscera moveat, præstetq̃; ut à Charitatibus vestris, sanctum istud subsidium hac prima tantum & ultimâ vice, proventu largiore, obtineamus feliciter! Vivite, & agite in DOMINO Jesu diu nimis atq̃; prosperrimè!

F. Reppien.

ita, commissio Warſaviae prælio Ecclesiastico
 FILII DEI, cum Dracone & Angelo ejus Anti-
 & (Laus sit Deo) vicimus feliciter. De qua f
 Polonia felicitate ut gaudeatis nobiscum, Deus
 & Fratres nostri nobis in Christo Jasu con-
 de quo Charitates vestras serio oremus. Din-
 dato Nobilitatis Lutheranae, Dominorum nost
 ut in Sveciam, Daniam, et in florentissimu
 politanum, inchoati abhinc triennio negotii c
 ficerem, e Polonia, eodem, et ad electissimas i
 Vestras appuli, quodq; abhinc triennium, ab
 Vestro Principe Dn. GUSTAVO ADOLPHO, Domi
 gelii clementissimo per literas supplices Collec
 ficiam petieram atq; impetraueram; nunc red
 Serenissima in audientia illustri gratis, id
 tates Vestras procurare constitui. Quan
 rum Orthodoxis indulgam benedictionem Dei
 longam a paceq; ac Ducatum suorum felicissim
 sare, vota q; ejus omnia coronare velit! Nunc i
 vestras, Antistites Eminentissimi, Præpositi &
 rum Megapolitanarum venerandi, universas
 persas Ecclesias Lutheranas, fratres, in qua
 adduco, atq; per amorem Filii Dei, & per com
 dium, humillimè oro, ut ipsis Charitatis Vestræ
 rire, quamq; Princeps sacratissimus indulget
 procurare quamprimum, colligereq; in Eccle
 misis, ne gravemini. Fundando Bojanovi
 thodoxo salutariq; tum Polonæ, tum etiam or
 Polonia Religionis causâ aliunde ejecti exulant
 ravorum, Silesiorum, & Cassubiorum populo
 conquiruntur auxilia. Cumq; reformatione i
 reis nondum remittente, plurimi illinc ad ne
 ciamnum recipiant; qui, quæso, tot hospitiu
 tuti studiosæ, in salutari Evangelii doct
 sustentandæ, sufficiemus nos Poloni mi
 rum calamitatibus ad assem redacti, & prop
 fecti? Prima hæc est à rerum Evangelii memo

HAELIS
 vimus,
 um in
 Patres
 fané,
 man-
 orum,
 Mega-
 sâ, tra-
 clefias
 Divino
 Evan-
 bene-
 pietati
 Char-
 lono-
 li vita
 mpen-
 ritates
 clefia
 n dis-
 flictos
 ii stu-
 a ape-
 stipem
 com-
 o Or-
 vot in
 , Mo-
 ti ista
 Cala-
 n sese
 uyen-
 dæ ac
 bello-
 con-
 e, an-
 te

